

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Als je buiten bent en je kijkt naar de natuur, vind ik dat die deze dagen een dubbel karakter heeft. Aan de ene kant staan er best wel wat bomen en struiken in bloei. Daarnaast zijn narcissen en andere voorjaarplanten te zien. Sommige hagen hebben ook alweer blad. De andere kant is dat grote bomen veelal kaal zijn en de beukenhagen die je hier veel ziet, hebben nog een winters, doods karakter. Dat is misschien iets te scherp gezegd, want als je goed kijkt, zie je ook de nieuwe knoppen komen. In het algemeen kun je zeggen dat de lente, het leven, het voorjaar hangt in de lucht, maar het is er nog niet volledig. Het kondigt zich aan.

Echt veel voorpret konden wij de afgelopen dagen om dat nieuwe seizoen niet hebben. Die grijze, regenachtige dagen, ze helpen niet erg. Je voelt niet de uitnodiging om alvast zomerkleding te kopen of de tuinstoelen buiten te zetten. Wij moeten geduld hebben. Wachten, totdat dat de lente er helemaal is.

Paulus, de schrijver van de brief aan de Romeinen, kijkt ook naar de wereld met een dubbele blik. Hij ziet ook het doodse en het winterse en hij herkent de lente, het nieuwe leven. Hij trekt wel een andere conclusie: wij moeten geen geduld moeten hebben, maar volledig rekenen/ leven met de lente. Dat nieuwe seizoen moeten wij met beide handen aangrijpen.

Om die boodschap te verwoorden gebruikt Paulus zijn eigen taal. Die taal maakt het er niet gemakkelijk op. Het kan dat u bij de lezing snel bent afgehaakt, dat het je gaat duizelen: wat zegt hij, wat bedoelt hij? Toch denk ik dat wat Paulus onder woorden brengt wel raakt aan herkenbare ervaring, ook als hij spreekt over een wet die machteloos is geworden door onze menselijke natuur.

Die woorden riepen bij mij een herinnering op aan een gebeurtenis toen de kinderen klein waren. In onze tuin lag op enig moment een dode vogel. Met een van de kinderen zag ik hem liggen en ik zei: 'Ik zal hem begraven.' Zo gezegd, zo gedaan. Een van de kinderen kwam daarop naar buiten met een schep en zei: 'Ik wil ook graven.' 'Dat is prima', was mijn antwoord, 'maar niet bij de dode vogel.' Wij hadden best een grote tuin, maar er was maar een plek in de tuin waar het leuk was om te graven: bij die vogel... Door het verbod, die regel was er opeens de neiging, de behoefte om over die grens te gaan.

Het is met die ervaring dat Paulus worstelt, met die menselijke neiging om steeds een grens te overschrijden, een regel te verbreken, simpelweg omdat die regel er is. Die regels zijn voor Paulus de wet, de handvatten die God gegeven heeft om goed te leven. Die neiging om die te overschrijden noemt hij 'onze aardse natuur.' Door die aardse natuur verworden Gods leefregels van iets goed tot een wet van de zonde en de dood.

Als Paulus dat woord 'dood' gebruikt, is dat meer dan enkel het einde van het leven; hij noemt op die manier ook het vervreemd zijn van God. De apostel trekt de dood het leven in en ziet de dood daar waar de mens niet aan Gods wet kan voldoen, tekortschiet. Paulus zet het zwaar aan.

Hoewel dat heel zwaar kan overkomen, is Paulus niet enkel somber. Het is niet alleen winter; er is een ander seizoen aangebroken. Nog niet volledig, maar het is wel in Jezus. In Paulus' woorden: 'Vanwege de zonde heeft Hij [God] zijn eigen Zoon als mens in dit bestaan gestuurd; zo heeft Hij in dit bestaan met de zonde afgerekend.' Wat Paulus hier zegt, is dat die menselijke neiging geen grip heeft gehad op Jezus, dat Hij wel volledig heeft kunnen leven volgens de handvatten die God gegeven heeft. Ze brachten hem niet de dood, maar het leven.

Het bijzonderste komt dan nog, want de woorden van Paulus die ik net aanhaalde, gaan zo verder: 'opdat alles wat de wat eist in ons tot vervulling wordt gebracht.' Je zou verwachten dat Paulus zou schrijven: opdat alles wat de wat eist in Hem tot vervulling wordt gebracht.' Het gaat per slot van rekening om Jezus.

Maar dat is voor Paulus het wonder, de blijde boodschap, dat er een verbinding is tussen Jezus en de gelovigen, dat zij in Jezus delen, in Zijn trouw, in zijn overwinning op de menselijke natuur. In mijn woorden: hoewel de gelovigen zich in wintertijd zich bevinden, maken zij deel uit van de lente, het voorjaar dat in Jezus begonnen is, in Hem gestalte krijgt.

Dat de gelovige zo deelheeft aan dat nieuwe seizoen, heeft voor Paulus grote gevolgen. Om dat te verwoorden heeft Paulus zijn eigen woordgebruik. Hij noemt dat leven volgens de Geest. Dat staat tegenover die aardse natuur. Het leven volgens de Geest stelt de mens in staat om je wel te houden aan die handvatten, richtlijnen van God. De wet is weer dat goede geworden wat zij oorspronkelijk was. Daarom bevat ons gedeelte ook een oproep, pleidooi om anders te leven. Je moet niet die aardse, menselijke neigingen volgen, maar juist zoeken naar leven en vrede.

Eerder zei ik dat Paulus de dood het leven intrekt, maar het tegenovergestelde doet hij ook: het leven doortrekken in de dood. 'Als Christus echter in u leeft, is uw lichaam weliswaar door de zonde ten dode opgeschreven, maar de Geest schenkt u leven.' Ik moet hierbij wel de kanttekening maken dat het een heel lastig vers is om te zeggen wat er precies staat, maar wat Paulus in mijn ogen zegt, is dat een mens, ondanks dat nieuwe seizoen onderhevig blijft aan de dood zoals wij kennen, maar dat de Gods Geest voor leven zorgt. Leven dat niet ten ondergaat in de dood. Eeuwig leven.

Zo ontwikkelt Paulus in ons gedeelte een hele gedachtegang, een die op het eerste gezicht somber oogt, de aardse natuur die de mens dwingt tot falen. Uiteindelijk is de apostel juist heel hoopvol: de mens is door Christus bevrijd van die dwangmatigheid. Wie gelooft, deelt in Jezus' trouw, deelt ook in het nieuwe leven. Dat leven volgens de Geest begint nu: in de winter is er de lente, in het aardse breekt het hemelse door. Het breekt niet alleen aan: er moet ook naar geleefd worden. En dat nieuwe seizoen houdt niet op.

Als ik zo probeer Paulus' overtuigingen helder te maken, boeit het mij wat hij onder woorden brengt: hoe hij woorden gebruikt en welke betekenis hij eraan geeft. Tegelijkertijd merk ik ook dat hij het door zijn verwoording het je als lezer en hoorder lastig maakt. De betekenis van wat hij bedoelt, ligt niet gemakkelijk voor het grijpen, zie je zo direct. Het is niet zo vreemd dat Paulus niet zo geliefd is, vaak niet goed begrepen wordt of dat er een negatief beeld van hem is, als dat hij vooral somber en pessimistisch is.

Ik dacht wel: wat voor brieven zouden wij gehad hebben, als Paulus een ander soort mens was geweest, wat minder zwaar aan het leven had getild, een gemoedelijk karakter had gehad, zo van 'ach, je moet je niet zo druk maken. Soms doe je het goed en soms niet. Zo is het leven. Dat is de mens.' Dan had zeker deze brief aan de Romeinen er anders uitgezien.

Misschien hadden wij dan wel iets gemist, want met dat winterse dat Paulus in onze wereld ziet, die aardse natuur waar hij over spreekt, legt hij wel iets moeilijks en herkenbaars bloot: die neiging, ook bij ons, om grenzen te willen overschrijden. Je hoeft maar het nieuws te volgen, om je heen te kijken om de ellende daarvan te merken. Ongelukken die gebeuren, grensoverschrijdend gedrag ga zomaar door. Allemaal omdat het ons niet lukt om binnen die omheining te blijven. Er zit iets vreemds in ons bloed.

Paulus zelf blijft niet bij die sombere analyse staan, maar ziet juist dat er een nieuwe seizoen in Christus is aangebroken, dat wie zich verbindt met Jezus onderdeel is van een nieuwe wereld. De winter achter zich laat en in de lente leeft.

In die overtuiging zal de een gemakkelijk mee kunnen gaan, voor zichzelf geloven: zo is het! Een ander voelt misschien meer twijfel, want het veronderstelt nogal wat. Dat je je kunt verbinden met Christus, als de Levende. Dat je dan deel zou krijgen aan een nieuwe wereld. Het vraagt wel veel geloof, vertrouwen.

Bij dat idee van je verbinden aan Christus moest ik ook denken aan regels van de dichter Hendrik Marsman, bekend van zijn gedicht 'Herinnering aan Holland.' Mocht u het niet kennen, het tv-programma 'Denkend aan Holland' met André van Duijn zijn de eerste woorden daarvan, maar ik dwaal af... In het gedicht 'Verzet' laat hij een stervende tegen een priester zeggen: 'neem mijn laatste bezit mij niet af:/ MIJN zonden gaan mee in MIJN graf.' Marsman vond het laf om te geloven dat iemand iets van je overnam. Je stond er in zijn ogen alleen voor, moest het zelf zien te rooien. Christus zou je daar niet bij kunnen helpen. Je bent een individu die losstaat van anderen.

Hoe individualistisch onze tijd ook is, ik denk dat een mens, hoe dan ook, behoefte heeft om deel uit te maken van een groter verband, van een verbondenheid met anderen. In dat geval: doe mij dan maar die verbondenheid met Christus. Geef mij maar de overtuiging dat wij ons door geloof verbinden met Jezus, de Levende. Dat wij op die manier loskomen van die menselijke neiging, dat wij deelhebben aan een andere wereld, een nieuwe werkelijkheid, aan een leven van de Geest. Een leven dat geen einde kent.

Dat geloof in Christus zou ons als mens en ook de wereld kunnen veranderen. Bij mij kwam wel de vraag op: was Paulus niet te pessimistisch maar te optimistisch? Veel van die lente die in Christus is, heeft nog geen vorm gekregen in onze wereld. Zag hij het niet te rooskleurig? Gelukkig hebben wij de kans om het gelijk van Paulus te bewijzen, dat je door het geloof een ander mens wordt dat ons aanzet tot leven en vrede. Een leven volgens de Geest.

Hoelang zou het duren, voordat de natuur zijn dubbele karakter die zij deze dagen heeft, zou verliezen en het volledig voorjaar is? Een paar weken? Minder? Het dubbele karakter van de

wereld zal er nog wel even zijn, maar wij moge niet somberen. Er is in Jezus Christus een nieuw seizoen begonnen.

Amen